

DOCUMENTO DE REFERENCIA para a Avaliación Ambiental Estratéxica (AAE) do Plan Xeral de Ordenación Municipal (PXOM) do concello de Verín

1.- Introducción.

O concello de Verín réxese polas Normas Subsidiarias aprobadas definitivamente o 28 de maio de 1986, pois o PXOM aprobado definitivamente o 3 de agosto de 1998 foi anulado por sentenza do Tribunal Supremo do 22 de febreiro de 2007.

Ante esta situación, o concello de Verín ten iniciado os traballos para a elaboración dun novo Plan Xeral de Ordenación Municipal (PXOM). Nese senso, con data 8 de outubro de 2007 e número de rexistro 23448, recíbese na Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible comunicación de inicio do procedemento de elaboración do PXOM xunto cun documento inicial no que se recollen de xeito resumido os principais obxectivos e características do concello e do futuro PXOM.

Para promover un desenvolvemento sustentable, conseguir un elevado nivel de protección do medio ambiente e contribuír á integración dos aspectos ambientais na preparación e aprobación do planeamento, este someteranse a unha Avaliación Ambiental Estratéxica conforme ao establecido na Lei 9/2006, do 28 de abril, sobre a avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente, a desenvolver seguindo o procedemento integrado de Avaliación Ambiental Estratéxica de instrumentos de planeamento urbanístico previsto no artigo 7 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia.

Estudado o **Documento de Inicio** e tras realizar consultas coas Administracións públicas afectadas e o público interesado, elaborouse o presente **Documento de Referencia (DR)** para este Plan promovido polo concello de **Verín** baseado no **Documento Marco de Referencia**¹ aprobado por unanimidade do Consello Galego de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible (COGAMADS) o 19 de xaneiro de 2007.

¹ Pode consultar o Documento Marco de Referencia en <http://medioambiente.xunta.es/aea/pdf/MarcoReferenciaPXOM.pdf>

2.- Metodoloxía para a Avaliación Ambiental Estratéxica do Plan.

Explicación dos pasos a seguir, a partires da recepción do presente DR, na redacción e aprobación do planeamento que integre variables e criterios para a sustentabilidade

Coa entrada en vigor o pasado 17 de maio de 2007 da *Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia*, o procedemento de Avaliación Ambiental Estratéxica dos plans e programas intégrase co procedemento de aprobación do planeamento urbanístico.

Tralas consultas realizadas ao COGAMADS acerca das variables ambientais que poden ser afectadas e os criterios de sustentabilidade aplicables a este Plan (detalle das consultas en anexo) elabórase o presente Documento de Referencia que guiará ao órgano promotor no proceso de Avaliación Ambiental Estratéxica.

O documento que se presenta ten por obxecto garantir a integración dos criterios de sustentabilidade ambiental na toma de decisións do planeamento. Para isto, determinaranse as **variables e criterios de sustentabilidade** que serán a base para avaliar os efectos ambientais das alternativas propostas.

Estas variables e criterios serán obxectivos nunha serie de **indicadores** que facilitarán a análise da sustentabilidade das propostas ate chegar á alternativa seleccionada.

O estudo das posibles alternativas mediante a súa confrontación cos criterios establecidos para as variables ambientais, así como a selección da alternativa que finalmente se consolide como proposta definitiva de plan, plasmarase nun **Informe de Sustentabilidade Ambiental (ISA)**, cuxa amplitude e nivel de detalle se determina neste mesmo Documento de Referencia.

Previo á Aprobación Inicial do PXOM, o órgano promotor poderá enviar o antedito informe ao órgano ambiental co obxecto de que este comprobe a súa integridade formal cara o proceso de participación e consultas.

O **plan aprobado inicialmente**, as alternativas refugadas e as súas avaliacións (Plan do que forma parte integrante o ISA) serán sometidas ao **proceso de participación e**

consultas establecido neste mesmo documento de referencia. Simultaneamente a este proceso remitirase copia da citada documentación ao órgano ambiental.

O resultado do proceso de participación e consultas recollerase nun **informe sobre a participación e as consultas** no que se describa o procedemento seguido e se xustifique cómo se toman en consideración as observacións e alegacións realizadas, así como os informes sectoriais recibidos.

Realizadas as consultas e con carácter **previo á aprobación provisional**, remitiranse ao órgano ambiental o documento do Plan para aprobación provisional, do que forma parte o Informe de Sustentabilidade; o informe sobre a participación e as consultas, xunto coas copias dos informes sectoriais emitidos; e unha **proposta de Memoria Ambiental**.

Esta proposta de Memoria Ambiental deberá explicar cómo se integraron os criterios de sustentabilidade das diferentes variables ambientais na elaboración do plan, un resumo do proceso de participación e consultas, a enumeración e relación das medidas adoptadas para o seguimento dos efectos do planeamento sobre o medio e un resumo non técnico de toda esta información.

Con esta información, o órgano ambiental redactará nun prazo de 3 meses dende a súa recepción, a **Memoria Ambiental**, a través da cal validará o procedemento de Avaliación Ambiental Estratéxica, podendo establecer condicionantes que serán vinculantes para o planeamento e deberán quedar recollidos no documento que se aprobe provisionalmente.

Unha vez aprobado o plan definitivamente, o órgano promotor porao a disposición do órgano ambiental, das Administracións públicas consultadas e do público afectado, xunto coa documentación especificada no artigo 14 da lei 9/2006.

Finalmente, o órgano promotor realizará un seguimento dos efectos na sustentabilidade da aplicación ou execución do plan, no que o órgano ambiental poderá participar.

Pasos a seguir no procedemento de AAE recibido o Documento de Referencia

Fase	Obxectivos	Accións	Plásmase en...	Organismo responsable
Análise de alternativas e determinación de impactos significativos	Estudar as alternativas posibles e confrontalas cos criterios e variables ambientais establecidos	Análise da alternativa cero e proposta de outras alternativas	Elaboración do Plan	Concello
		Estudo dos efectos ambientais das propostas	Informe de Sustentabilidade Ambiental (ISA)	
		Selección da alternativa		
Aprobación inicial do PXOM				
Participación e consultas	Fomentar a transparencia e a participación cidadá	Realizar as consultas establecidas no documento de referencia	Publicidade e posta a disposición do público e realizar as consultas do Plan e do ISA nas modalidades establecidas neste documento	Concello
		Facilitar a participación do público interesado		
		Considerar os resultados do proceso de participación e consultas	Resposta ás alegacións e elaboración do documento de información e consultas	
Validación do procedemento pola DXDS	Valorar a integración dos aspectos ambientais na proposta de Plan	Análise do proceso de AAE, o ISA e a súa calidade	Memoria Ambiental	DXDS
		Avaliar o resultado das consultas e como se tomaron en consideración		
		Análise dos impactos previsibles da aplicación do Plan		
Proposta definitiva do Plan	Integrar os resultados da AAE	Redactar a proposta definitiva do Plan tomando en consideración o ISA, as alegacións formuladas nas consultas e os condicionantes na memoria ambiental	Proposta definitiva do Plan (documento para Aprobación Provisional)	Concello
Aprobación provisional do PXOM				

* No caso de que as alegacións ou comentarios recibidos no período de consultas impliquen modificacións significativas da versión preliminar do Plan, deberase estudar os efectos da nova proposta na sustentabilidade ambiental e someter o novo documento a outro período de participación e consultas.

3.- Descrición do concello, obxectivos e motivación para a elaboración dun novo PXOM

O concello de Verín, cabeceira da comarca homónima, atópase no sur da provincia de Ourense, limitando ó norte co concello de Castrelo do Val, ó leste con Vilardevós, ó oeste con Oímbra e Monterrei e ó sur con Portugal. Esta situación fai de Verín un lugar de paso tanto para as saídas cara este país veciño como cara a Meseta. Trátase da vila máis poboada da súa comarca e a penúltima en extensión.

Nos seus 93'9 km² de extensión aglutina 17 núcleos de poboación repartidos en 15 parroquias.

Dentro dos accesos principais, destaca a autoestrada A-52 ou das Rías Baixas (Benavente – Vigo), cos enlaces Verín – Portugal – Oímbra que enlaza coa N-532 a 2 km da capital e o de Fumaces – Verín (leste) – Vilardevós que enlaza coa estrada autonómica OU-310. A N-525 Zamora – Santiago convértese en rúa urbana ó seu paso pola vila de Verín.

Dende o punto de vista xeomorfolóxico, destaca o seu emprazamento dentro da coñecida como *Depresión de Verín*, pola que discorre o río Támega e que continúa por Chaves (Portugal). Rodeando está depresión localízanse as serras de San Mamede, Serra do Fial das Corzas, Serra Seca, Penas libres e a Serra do Larouco. A máxima altura confórmaa o alto de Valdeauga, con 940 m de altitude.

No tocante á hidroloxía superficial, o concello de Verín pertence á conca do Támega (Confederación Hidrográfica do Douro), río que percorre o seu territorio de norte a sur pola parte máis occidental e que nas épocas de chuvía acumula grandes cantidades de auga procedente das serras próximas, ocasionando graves problemas de inundacións. Destacan tamén diversos afluentes do mesmo como o Gondulfes ó norte, Ábedes no centro e receptor das augas do Quintás, e o río Pequeno ó sur.

Por outra banda, existen no concello seis fontes de augas mineiro-medicinais: Sousas, Cabreiroá e Fontenova, que contan cunha planta embotelladora; Requeixo ou Vilaza, onde existe unha minicentral eléctrica e un edificio xa en ruínas que pertence á xurisdición de Monterrei; Caldeliñas, cun edificio tamén en ruínas pero en fase de rehabilitación, e Fonte do Sapo cunha pequena área recreativa.

No que á protección da natureza se refire, cómpre destaca-lo o Complexo Aluvial do Támega, pertencente ó LIC Río Támega (Rede Natura 2000) e formado por 14 humidaes catalogados dos cales 11 están no concello de Verín. Existen así mesmo diversos miradoiros naturais como o do Larouco, Monte Maior, as Laxes ou o Castelo, así como un espazo natural chamado O Pozo do Demo que destaca pola existencia nel dunha cova. Dentro xa do núcleo de Verín, na beira do Río Támega, hai que destaca-la existencia dunha praia fluvial.

Do patrimonio arqueolóxico do concello destaca un pequeno tramo dunha muralla medieval presente no núcleo principal.

No tocante á poboación, o 70 % vive no núcleo urbano de Verín. As cifras que seguen amosan un crecemento continuado e relativamente constante nos últimos anos, cunha media de 225 persoas máis cada ano, exceptuando o período 2003-2004 no que se produciu un descenso de 73 habitantes. A pesar deste crecemento, trátase dunha poboación envellecida.

Nos movementos migratorios, a pesar de que non se aprecia unha tendencia clara no tempo en ningún dos destinos ou orixes, o saldo final é positivo nos anos analizados. No período 1998 – 2001 non constan datos de emigración, sendo os de inmigración moi dispares duns anos a outros e, polo tanto, pouco significativos para esta análise.

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
12.441	12.765	13.033	13.246	13.475	13.658	13.585	13.706	13.944

Táboa 1: Evolución da poboación de Verín (Fonte: IGE)

Saldos Migratorios (inmigración – emigración)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Mesma comarca	90	27	94	64	66	17	60	78
Outra comarca (mesma provincia)	49	45	26	19	51	-13	3	-12
Outra provincia	11	-5	-32	-21	-26	-45	-46	-41
Outra CCAA	18	-40	-31	-35	8	-55	-23	20
Estranxeiro	-	-	-	-	237	223	115	248
Total	-	-	-	-	336	127	109	293

Táboa 2: Saldos migratorios (Fonte: IGE)

Segundo os datos de marzo de 2006 do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais, a porcentaxe de afiliados ó sector servizos era naquel ano do 70'7%, seguido de lonxe

pola construción cun 14'7% e a industria cun 13'7%, ámbito este último no que predominan as micro-empresas (6 - 7 empregados). Por último sitúase a agricultura, fundamentalmente baseada nas vides, que contaba cun 0'8%. Estas cifras contrastan coa ocupación do solo, pois se ven segundo os datos de traballadores a agricultura é o sector que menos xente emprega, o 47'35% do concello está dedicado a solos agrícolas. A principal actividade deste sector é a vide, atopándose inscrito este concello na *Denominación de Orixe Monterrei*, subzona *Val de Monterrei* (agás a parroquia de Queirugas que pertence á subzona *Ladeira de Monterrei*).

Cómpre mencionar a existencia dunha liña de alta tensión que pasa polo núcleo urbano de Verín.

No referente ós servizos municipais básicos, o concello de Verín conta cunha Estación de Tratamento de Auga Potable nas proximidades do Támega que bombea cara tres depósitos próximos ó Castelo de Monterrei, tendo un deles unha capacidade de 3000 m³ e os outros dous 600 m³ (un deles está en desuso). No caso do polígono industrial, este conta cunha captación propia e un depósito conectados á rede xeral.

Para o saneamento, existe unha Estación Depuradora de Augas Residuais á beira do Támega que dá servizo ós núcleos de Verín e Pazos, Abedes, Cabreiroá, Queizas, A Rasela, Tintores, Vilela, Caldeiriñas e o Salgueiro, así como ó polígono industrial. O resto do concello conta con fosas sépticas. Existe tamén unha estación compacta en Tamagos e outra en construción en Mourazos que verterá ó Támega.

No tocante ó servizo de gas, conta cunha pequena rede de distribución de gas propano que abastece dende o polígono industrial ás principais rúas da vila de Verín.

No caso dos residuos actualmente está adscrito a SOGAMA. Existe ademais un punto limpo no Parque Empresarial de Pazos.

O seu carácter de cabeceira comarcal fai que o equipamento sanitario sexa compartido cos demais concellos da comarca, contando co Hospital Comarcal de Verín, integrado no SERGAS.

O órgano planificador considera fundamental para o futuro económico do concello a potenciación da agricultura, do termalismo e do sector industrial. Ademais, a mellora da convivencia cotiá no rural; o control e optimización do tráfico e desenvolvemento de

novos sistemas de transporte; políticas de solo industrial para as necesidades actuais e futuras optimizando a súa localización; rehabilitación, reforma e revitalización; introdución de criterios de mellora do patrimonio natural creando unha rede interconectada de espazos verdes, espazos libres e espazos de especial interese natural e paisaxístico; creación de rutas peonís; fomento de enerxías renovables e limpas e unha mínima ocupación do solo son algúns dos obxectivos que o concello de Verín quere acadar mediante o novo planeamento.

4.- Variables, criterios de sustentabilidade e nivel de detalle do estudo para a Avaliación Ambiental Estratéxica do Plan.

Variables sobre as que o planeamento urbanístico produce afeccións ou polas que se ve afectado.

Criterios a aplicar sobre as variables orientadas cara unha planificación sustentable.

Nivel de detalle co que se deben analizar as implicacións dos criterios establecidos para as variables.

Variable	Criterios	Nivel de detalle
Paisaxe	Favorecer a integridade paisaxística	<ul style="list-style-type: none">Realizar un estudo paisaxístico previo dende as dúas dimensións da paisaxe: a paisaxe total ou global (síntese dos procesos) e a paisaxe visual (estética).Preservar, protexer e poñer en valor as compoñentes e elementos de interese paisaxístico.Contribuír á recuperación de compoñentes ou elementos que favorezan á calidade paisaxística.Adaptar as actuacións e estruturas que propoña o planeamento na paisaxe existente.
Conservación da natureza	Preservar a integridade funcional dos sistemas naturais	<ul style="list-style-type: none">Identificar os espazos que estean baixo algunha figura de protección especial, así como a vexetación de ribeira, as masas de frondosas autóctonas, humidaís ou calquera outro espazo que polo seu valor natural e ecolóxico requira algún tipo de protección.Protexer os valores naturais susceptibles de ser preservados.Establecer zonas de transición que sirvan de amortecemento ante posibles afeccións sobre os espazos máis vulnerables.Contribuír á continuidade física e funcional dos sistemas naturais tanto dentro do ámbito como fora del.
	Xestionar a funcionalidade propia dos recursos naturais	<ul style="list-style-type: none">Potenciar a relación humana coa natureza mediante a restauración e posta en valor dos diferentes elementos naturais, patrimoniais, culturais e identitarios e o fomento da súa utilización de xeito compatible coas súas propias características e as do entorno inmediato no que se insiren.Garantir o acceso para o uso e disfrute dos espazos naturais acorde coas súas características.Buscar medidas para minimizar os posibles efectos dos lumes.Pular pola repoboación con especies arbóreas autóctonas.Establecer ou prever actuacións de rexeneración dos sectores afectados por actividades extractivas.
Patrimonio	Preservar e valorizar os elementos patrimoniais	<ul style="list-style-type: none">Identificar os elementos patrimoniais destacables.Preservar os elementos patrimoniais identificados e establecer medidas para o seu legado.Promover a posta en valor dos enclaves de interese histórico, cultural, identitario, artístico, arquitectónico e arqueolóxico.

Variable	Critérios	Nivel de detalle
Sociedade	Considerar a estrutura demográfica do ámbito e da área de influencia	<ul style="list-style-type: none"> Realizar unha previsión demográfica en función de aspectos cualitativos e cuantitativos que considere, ademais do número de habitantes actuais e futuros, un achegamento ás súas características. Valorar as necesidades asistenciais, sociais, educativas, de ocio e calquera outra necesidade destacable en función das características da poboación actual e futura e considerar as posibilidades no ámbito de influencia.
	Prever un equilibrio entre a poboación e os recursos	<ul style="list-style-type: none"> Sopesar a dispoñibilidade actual e futura dos recursos ao realizar a estimación demográfica.
	Contribuír a un entorno saudable	<ul style="list-style-type: none"> Considerar a saúde dos habitantes á hora de clasificar o solo e emprazar as diferentes actividades. Pular pola redución das situacións de risco de enfermidades a través dun entorno saudable.
	Garantir a non exclusión	<ul style="list-style-type: none"> Considerar a perspectiva dos colectivos vulnerables no deseño das alternativas de planeamento atendendo ás posibles discapacidades psíquicas ou físicas ou as limitacións socioeconómicas. Garantir unha posibilidade de acceso equitativa e proporcionada aos servizos comunitarios para a poboación. Garantir unha porcentaxe suficiente de vivendas baixo algunha figura de protección e favorecer o acceso á vivenda dos colectivos con máis dificultades. Facilitar a acceso á formación e información dos diferentes colectivos que existan no concello.
	Favorecer a cohesión social	<ul style="list-style-type: none"> Pular polo aumento das posibilidades de relación entre os habitantes mediante a creación de espazos de encontro de calidade, ben comunicados e con diferentes tipoloxías en función das características da poboación. Favorecer o acceso aos citados espazos, así como aos servizos comunitarios e á información sobre a existencia e funcionamento dos mesmos. Contribuír á integración das e dos residentes das vivendas baixo algún tipo de protección a través da harmonización de ditas edificacións no ámbito. Fomentar a preservación da memoria histórica do concello como reforzo da identidade social e colectiva.
	Fomentar a participación cidadá na toma de decisións no Concello	<ul style="list-style-type: none"> Favorecer a participación nos procesos de planificación urbanística e toma de decisións que máis afectan á cidadanía, contemplando a formación previa básica para unha mellor comprensión da dinámica e finalidade dos procesos nos que participen.
Economía	Considerar a estrutura socioeconómica do ámbito e da área de influencia	<ul style="list-style-type: none"> Analizar as oportunidades económicas do concello e a súa área de influencia e realizar unha previsión das necesidades en función da estrutura económica actual e prevista. Garantir unha dotación de equipamentos e infraestruturas axeitada ás necesidades económicas previstas. Pular por unha maior eficiencia das actividades económicas e da súa localización minimizando as súas afeccións sobre o medio e os recursos

Variable	Critérios	Nivel de detalle
Medio urbano	Mellorar a calidade de vida e a habitabilidade	<ul style="list-style-type: none"> Favorecer un tecido urbano compacto ou consolidado, e á vez esponxado. Contribuír a un deseño dos espazos libres e de interacción coa natureza, coa cultura e coas persoas que sexan accesibles e de calidade. Contribuír a unha zonificación e localización de equipamentos que favorezan unha conexión eficiente cos principais destinos, minimizando as distancias e facilitando modos de transporte máis eficientes. Favorecer unha paisaxe urbana de calidade integrando as novas actuacións no entorno no que se asentan.
	Promover solucións integrais que minimicen os custes ambientais	<ul style="list-style-type: none"> Estudar os custes ambientais, sociais e económicos das alternativas de urbanización e edificación (tipoloxía de edificación unifamiliar vs. tipoloxía colectiva).
Medio rural	Mellorar a calidade de vida e a habitabilidade	<ul style="list-style-type: none"> Procurar a configuración de núcleos compactos que faciliten a prestación de servizos básicos. Planificar accións positivas de mellora das condicións de vida do medio rural, favorecendo especialmente o acceso á información, á oferta educativa, asistencial, sociocultural e lúdica. Establecer medidas para a redución ou eliminación de emprazamentos irregulares.
	Pular por unha clasificación dos espazos en función da súa propia capacidade produtiva	<ul style="list-style-type: none"> Identificar os espazos de interese produtivo. Contribuír a unha clasificación que favoreza a explotación produtiva acorde coas súas características
Medio industrial	Contribuír á creación dun entorno de traballo de calidade	<ul style="list-style-type: none"> Contribuír a un deseño dos espazos libres e de interacción coa natureza, coa cultura e coas persoas que sexan accesibles e de calidade. Favorecer unha paisaxe urbana industrial de calidade integrando as novas actuacións no entorno no que se asentan.
	Optimizar a eficiencia das actividades económicas	<ul style="list-style-type: none"> Pular pola aplicación dos principios da ecoloxía industrial Garantir unha dotación de equipamentos e infraestruturas axeitada ás necesidades industriais previstas.
Mobilidade	Reducir as necesidades de mobilidade	<ul style="list-style-type: none"> Realizar unha análise das necesidades de mobilidade e a súa correspondente estimación dos Gases de Efecto Invernadoiro (GEI) ocasionados polos desprazamentos. Fomentar unha zonificación que favoreza a redución dos desprazamentos.
	Facilitar unha conectividade eficiente cara os principais destinos	<ul style="list-style-type: none"> Fomentar unha zonificación que aumente a accesibilidade efectiva aos servizos e equipamentos. Situar os centros de servizos básicos e administrativos próximos á actividade da cidadanía. Contribuír ao deseño dunha malla de mobilidade do concello eficiente, segundo as características do tráfico xerado. Deseñar itinerarios axeitados ás necesidades de modos de desprazamento alternativos. Favorecer a intermodalidade nos medios de transporte. Mellorar a eficacia do transporte público terrestre considerando as súas necesidades de infraestruturas. Favorecer a interconexión con outros concellos ou áreas de interese. Facilitar o acceso ás zonas de valor paisaxístico, histórico-cultural e patrimonial.

Variable	Critérios	Nivel de detalle
Energía	Promover o aforro no consumo enerxético	<ul style="list-style-type: none"> Pular pola redución da demanda global enerxética do concello. Considerar a implantación de infraestruturas e instalacións enerxéticas eficientes no consumo. Fomentar a implantación de sistemas enerxéticos de baixo consumo, así como outras medidas de aforro enerxético nas instalacións e dependencias públicas. Considerar o aforro enerxético no deseño da malla urbana e no deseño das solucións de edificación propostas, tomando como referencia as máis eficientes (tipoloxía de edificación unifamiliar vs. tipoloxía colectiva).
	Pular polo uso de recursos enerxéticos renovables.	<ul style="list-style-type: none"> Valorar a posibilidade da obtención de enerxía mediante recursos renovables.
Atmosfera	Controlar as emisións contaminantes	<ul style="list-style-type: none"> Localizar as principais fontes de calquera tipo de contaminación atmosférica: fisicoquímica, acústica, luminosa ou electromagnética, e realizar unha aproximación ao seu comportamento e natureza. Adoptar as medidas que sexan precisas para a redución dos tipos de contaminación identificados dos posibles xerados polo planeamento. Establecer medidas para minimizar os efectos sobre o medio dos tipos de contaminación identificados. Establecer mecanismos e medidas para a redución das emisións de Gases de Efecto Invernadoiro (GEI).
Ciclo hídrico	Garantir o funcionamento do ciclo hídrico en tódalas súas fases e procesos	<ul style="list-style-type: none"> Estudar a capacidade e calidade dos recursos hídricos para abastecemento e saneamento. Estudar as afeccións existentes sobre as fases do ciclo hídrico. Considerar a permeabilización das zonas antropizadas de xeito que se favoreza a dinámica propia do Ciclo Hídrico. Xustificar calquera actuación nas zonas de policía nos cursos fluviais do concello.
	Garantir a viabilidade dos sistemas de abastecemento e saneamento en función das demandas estimadas a teito de planeamento	<ul style="list-style-type: none"> Estudar a utilización pública dos recursos hídricos (localización e sistemas de captación e retorno para o abastecemento e o saneamento). Estimar a utilización privada dos recursos hídricos (localización e sistemas de captación e retorno para o abastecemento e o saneamento). Considerar a utilización de recurso segundo as unidades de conca. Calcular a capacidade do sistema de abastecemento previsto tendo en conta a variabilidade estacional da demanda e dos recursos hídricos e considerando tanto o volume de auga bruta como a capacidade das infraestruturas e instalacións da rede. Deseñar un sistema de depuración suficientemente dimensionado para as augas residuais acorde ás características das mesmas e a súa orixe (urbano ou industrial). Establecer medidas para reducir os riscos de contaminación das fontes de abastecemento
	Promover o aforro no consumo dos recursos hídricos	<ul style="list-style-type: none"> Establecer medidas que posibiliten a redución no consumo de auga no concello. Pular pola eficiencia das infraestruturas e instalacións de abastecemento e saneamento.

Variable	Critérios	Nivel de detalle
Ciclos de materiais	Xestionar eficientemente os fluxos de materiais e residuos	<ul style="list-style-type: none"> Regular as actividades e procesos construtivos para minimizar o impacto do consumo dos materiais, e fomentar a reutilización e a reciclaxe. Potenciar a reutilización, a reciclaxe e a valorización dos materiais. Estimar a xeración de residuos segundo a súa tipoloxía. Prever unha dotación adecuada de espazos para a recollida, o tratamento e a xestión de residuos. Garantir o incremento da capacidade de recollida e tratamento dos RSU e de calquera outro tipo de residuos para a totalidade do concello.
Solo	Axustar os usos ao entorno e aos obxectivos propios deste planeamento	<ul style="list-style-type: none"> Actualizar a análise do estado do recurso solo, no tocante á distribución dos seus usos, o seu estado de conservación e a súa capacidade portante de cara á edificación. Considerar as previsións de calquera outro tipo planeamento ou proxecto con repercusións no territorio municipal e o seu ámbito de influencia. Definir e delimitar as necesidades ás que se debe dar resposta coa clasificación do solo de modo coherente coa dinámica socioeconómica do concello. Na zonificación do solo terase especial coidado cos sectores situados nas proximidades dos espazos protexidos, tanto naturais como patrimoniais, arqueolóxicos ou calquera outra protección ou espazo de especial valor. Quedarán salvagardados os espazos susceptibles de se ver afectados por riscos naturais e socioeconómicos. Establecer medidas que garantan o amortecemento das afeccións das actividades industriais no entorno das áreas residenciais e produtivas rurais. Entre elas poderían figurar o deseño de filtros verdes ou pantallas vexetais. Evitar a fragmentación do territorio e a formación de barreiras que produzan ruptura na continuidade dos distintos usos previstos nos novos espazos urbanos, así como dos hábitats naturais. Considerar os espazos con importante impacto visual en función das súas características. Xustificar a idoneidade da clasificación do solo con respecto ás demais variables estudadas.
	Fomentaranse estruturas densas, compactas e complexas	<ul style="list-style-type: none"> Adecuar a clasificación a unha estratexia de ocupación do solo densa, compacta e complexa. Priorizar os desenvolvementos urbanísticos sobre espazos antropizados, primando a compactidade. Fomentar os desenvolvementos colindantes coas áreas urbanizadas.
	Considerar a mobilidade como variable fundamental na formulación das alternativas	<ul style="list-style-type: none"> Analizar as necesidades de mobilidade que requira o planeamento e ordenar en consecuencia, procurando minimizalas e aumentar a eficiencia dos modos de transporte.
	Pular por un desenvolvemento do concello ordenado e eficiente	<ul style="list-style-type: none"> Favorecer unha estratexia de actuación que considere os criterios de sustentabilidade establecidos como prioridade para o interese colectivo.

Variable	Criterios	Nivel de detalle
Edificacións	Axustar o parque potencial de edificacións a teito de planeamento á dinámica do concello	<ul style="list-style-type: none">• Evitar os espazos que dende o punto de vista litolóxico ou xeomorfolóxico non sexan axeitados para a edificación.• Analizar os prazos e prioridades de execución dos novos desenvolvementos en busca dun equilibrio temporal entre urbanización e edificación.• Fomentar a consolidación e mellora das áreas edificadas.• Fomentar a harmonía das novas construcións coas xa existentes e co entorno no que estean emprazadas.• Priorizar a rehabilitación e o aproveitamento do patrimonio residencial edificado.• Diversificar as tipoloxías residenciais e as opcións de acceso á vivenda.
	Minimizar as posibles afeccións das edificacións sobre o entorno	<ul style="list-style-type: none">• Minimizar os custes ambientais, sociais e económicos derivados da instauración de edificacións, tomando como referencia os mínimos correspondentes á tipoloxía de edificación máis eficiente (tipoloxía de edificación unifamiliar vs. tipoloxía colectiva).

5.- Consideracións para un PXOM do Concello de Verín sustentable

Achega de consideracións que particularizan o nivel de detalle co que se poden integrar algúns dos criterios sustentables en función das características propias do ámbito de planeamento e a súa área de influencia, facilitando así a orientación do plan cara a sustentabilidade.

Estas consideracións, polo tanto, supoñen unha maior concreción do nivel de detalle dos criterios de sustentabilidade establecidos (de todos ou dalgúns) e non un incremento deles.

O planificador detecta unha serie de potencialidades no concello que deberán terse en conta nos estudos de demanda de solo, buscando un equilibrio entre estes obxectivos e primar aqueles que poidan contribuír de maneira máis eficiente ó futuro ambiental, social e económico desexable do concello.

As continuas crecidas que se producen no Río Támea e as conseguíntes inundacións, así como o seu valor ambiental e a posibilidade de acondicionamento para o disfrute do mesmo, fan que o percorrido do río Támea precise de medidas encamiñadas á súa mellora permitindo que os habitantes e visitantes poidan coñecer e disfrutar deste elemento da Rede Natura 2000, sempre tendo en conta non só a variable visual ou paisaxística senón tamén a funcional, desbotando actuacións que impliquen unha diminución na calidade das súas augas ou que poidan impedir o discorrer normal das mesmas en tempos de altas precipitacións. Implantaranse, pois, medidas encamiñadas a minimiza-lo risco de inundación e os seus posibles efectos para que as crecidas non teñan consecuencias graves, especialmente nas proximidades das poboacións e no propio casco urbano, xa que neste último se atopa encaixado e constitúe un lugar de recreo.

Como cabeceira comarcal, o concello de Verín acolle poboación tanto dos concellos veciños como de Portugal. Ademais, actualmente estase a detectar unha clara demanda de segunda residencia por parte dos emigrantes que retornan ó concello en determinadas épocas do ano e que se está a cubrir con vivenda de nova creación. O futuro planeamento deberá contemplar a rehabilitación como unha solución para parte desta demanda que, ó mesmo tempo, contribuirá á conservación do patrimonio arquitectónico. Se ben non pertence ó concello de Verín, a presenza e proximidade do Castelo de Monterrei implica que o planeamento contemple a necesidade de contribuír ó coidado do entorno coa finalidade de realzar o valor deste elemento patrimonial.

O medio urbano atópase hoxe en día moi disperso dado que o núcleo de Verín foi medrando de tal xeito que absorbeu a outros núcleos rurais próximos. Isto confírelle unha

forma de estrela con crecemento lineal ó longo das diversas vías de comunicación que atravesan a vila. Esta realidade, que aglutina ó 70% da poboación nunha mesma área do concello, fai que moita da poboación considerada urbana estea emprazada realmente en zonas rurais pero dependendo sempre do centro urbano. O feito de que boa parte destas vivendas se atope nas vías de comunicación principais axudará ó deseño dunha boa estratexia de mobilidade, necesaria porque beneficiará tanto á propia poboación como a outros obxectivos ambientais e mesmo económicos do concello, xa que un dos obxectivos propostos é ofertar unha vila, Verín, comercial e de servizos que, ó mesmo tempo, sexa un lugar de relaxación e descanso. Os sistemas de transporte colectivos e públicos facilitarán o acceso a eses servizos, mentres que a redución do número de desprazamentos en transporte privado axudará a un entorno con menor contaminación acústica e atmosférica.

Pero esta situación lineal produce á vez maiores afeccións en canto ó efecto barreira e o risco para a integridade física da poboación, co que será necesario incorporar medidas de cara a minimizar estes efectos.

Os diversos equipamentos cos que conta o concello e os servizos municipais básicos, a día de hoxe, están moi centrados no núcleo urbano de Verín e nos núcleos próximos que progresivamente foi absorbendo. Pularase por diminuír as diferenzas entre o rural e o urbano naqueles aspectos se que consideren máis necesarios para os habitantes.

As previsións de actuacións de incidencia supramunicipal que poidan afectar ó concello serán integradas nas determinacións do plan.

O aumento da actividade industrial que se vai producir deberá ir parello á mellora do entorno ou, cando menos, á non afección, pois o crecemento económico do concello debe buscar un equilibrio entre este e o benestar da poboación e o medio. Ó querer centra-lo futuro económico tamén na dinamización da agricultura e do termalismo, á hora de determinar o tipo de actividades que poidan implantarse no solo industrial valoraranse os diferentes aspectos e necesidades dunhas e outras actividades en conxunto, de tal forma que non existan interferencias negativas entre sectores senón que mesmo se complementen cando sexa posible.

No momento de determina-la solución a adoptar no tocante ós novos solos residenciais e a súa tipoloxía, cómpre valorar o feito de que no caso da tipoloxía unifamiliar esta leva asociados uns custos ambientais e sociais moi elevados en relación coa tipoloxía

colectiva. Un maior consumo de recursos por m² habitante, especialmente solo, materiais de construción e enerxía (un 30% máis). Ademais, este sistema contribúe á creación de espazos monofuncionais que non favorecen as relacións sociais e levan ó aumento das necesidades de mobilidade.

Deste xeito, no caso de adoptar como solución residencial este tipo de vivendas, os citados custes ambientais e sociais deberán ser minimizados ou compensados pola proposta de planeamento, cando menos nos termos que seguen, e en consonancia coas restantes consideracións:

- O consumo de recursos por m² habitante de referencia será o correspondente ó da tipoloxía de vivenda colectiva, debendo contemplar en calquera outro caso medidas que o reduzan ou o compensen, especialmente para o consumo enerxético.
- O deseño e planificación dos espazos libres nestes desenvolvementos velará porque estes sexan espazos de encontro de calidade (controlando as variables do entorno tal e como se fai para o entorno no deseño arquitectónico: confort térmico, ruído, contaminación atmosférica, seguridade ...) e accesibles; que fomenten a cohesión social, tanto entre os seus futuros habitantes como entre estes e os das entidades de poboación adxacentes.
- A distribución de usos pulará pola mestura, facilitando a instalación daqueles compatibles e complementarios co residencial.
- O sistema de mobilidade asociado ós posibles ámbitos de desenvolvemento residencial contemplará unha conexión eficiente cos principais destinos no seu ámbito de influencia e entre eles, de maneira indispensable, cos servizos básicos. Esta conexión apoiárase no transporte público e será complementada cos modos a pé e/ou en bicicleta. Para isto resulta fundamental considerar no planeamento o deseño das infraestruturas necesarias para estes modos de desprazamento.

Estableceranse medidas que minimicen os posibles efectos negativos das liñas de alta tensión sobre a poboación.

Dado que dende o concello de Verín se está a traballar na implantación dunha Axenda 21 Local, o PXOM deberá coordinarse co procedemento de implantación de dita Axenda 21 Local, asimilando os resultados da súa Diagnose, empregando as mesas de

participación cidadá como medida de reforzo desta participación na elaboración do PXOM, e integrando os resultados do seu Plan de Acción no que lle corresponda.

Indicadores de sustentabilidade.

Introdución de claves para o deseño e posta en marcha dun sistema de indicadores para o planeamento, tanto como ferramenta de análise do propio planeamento como para o establecemento do seu seguimento.

Os indicadores deberán funcionar como ferramentas de medición da evolución do Plan, tendo en conta os desenvolvementos limítrofes e o seu encadre dentro do Concello, cara o cumprimento dos obxectivos xerais da proposta de planeamento e os específicos para cada variable da sustentabilidade.

Os indicadores deben cumprir cunha serie de características básicas:

- Deben estar relacionados cos obxectivos de maneira que presenten a evolución da aplicación do planeamento cara ás intencións declaradas.
- Deben ser facilmente medibles e posibles de analizar en series temporais. Tamén deben permitir comparar o ámbito do Plan co Concello.
- Deben reflectir a evolución temporal, de xeito que podan analizarse para previr ou corrixir tendencias negativas.
- O seu número debe ser reducido, co obxectivo de ser facilmente comprensibles por tódolos axentes implicados.
- Deben estar dispoñibles facilmente e non requirir de múltiples fontes de información para a súa obtención.

O sistema de indicadores permitirá avaliar a sustentabilidade do planeamento mediante o seguimento da evolución do Plan cara o cumprimento dos obxectivos xerais propostos para o desenvolvemento do Plan e do concello, así como dos obxectivos específicos establecidos para cada unha das variables enumeradas no apartado 4 do presente documento: paisaxe, conservación da natureza, patrimonio, sociedade, economía, medio urbano, medio rural e medio industrial, mobilidade, enerxía, atmosfera, ciclo hídrico, ciclos de materiais, solo e edificacións.

O Documento Marco aprobado por unanimidade do Consello Galego de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible (COGAMADS) o 19 de xaneiro de 2007 incorpora unha serie de indicadores que poden servir como referencia para a elaboración do sistema de indicadores do Plan. Este documento pódese atopar na web (<http://aae.medioambiente.xunta.es>).

6.- Estrutura do Informe de Sustentabilidade Ambiental do Plan.

Descrición da estrutura do documento no que se teñen que plasmar as conclusións dos estudos e valoracións solicitados neste DR.

O ISA será o documento que recollerá a xustificación da alternativa que se consolide como proposta definitiva do Plan. Para elo, farase unha análise previa dos condicionantes, obxectivos e alternativas para o futuro desenvolvemento do concello, identificando e caracterizando os efectos sobre o medio da alternativa escollida e establecendo as medidas preventivas, correctoras e de seguimento destes efectos.

A estrutura e os aspectos que deberán integrar este documento serán os seguintes, en coherencia e desenvolvendo o establecido no anexo I da Lei 9/2006, do 28 de abril:

1. **Análise obxectiva do entorno.** Realizarase unha descrición dos problemas e condicionantes ambientais, económicos e sociais que inflúen na intención de planeamento do ámbito do Plan.
2. **Definición de obxectivos.** Presentaranse os obxectivos propostos para o futuro desenvolvemento do Plan e os específicos para cada unha das variables enumeradas no apartado 4 do presente documento, considerando, en todo caso, os obxectivos de protección ambiental fixados nos ámbitos internacional, comunitario, nacional e autonómico.
3. **Análise das alternativas.** Xustificarase, para cada unha das alternativas propostas para o Plan, cómo se tiveron en conta as variables de sustentabilidade establecidas para este Plan facendo referencia ás posibles dificultades (deficiencias técnicas ou falta de coñecementos e experiencia) á hora de recompilar a información requirida.

Estas alternativas propostas serán avaliadas en función da integración dos criterios de sustentabilidade establecidos neste documento, xustificando ademais a pertinencia das alternativas na implantación da lexislación comunitaria, nacional e autonómica en materia de xestión de residuos, protección de recursos hídricos e espazos naturais.

Finalmente, explicarase razoadamente a elección da alternativa seleccionada.

- 4. Identificación e caracterización dos efectos sobre o medio.** Identificaranse e caracterizaranse os efectos da alternativa finalmente seleccionada para cada unha das variables de sustentabilidade establecidas neste documento, facendo unha comparación cos efectos que se derivarían da alternativa 0, entendida como a evolución do ámbito do Plan en ausencia do novo planeamento.

A caracterización dos efectos da alternativa seleccionada describirá a probabilidade, duración, frecuencia e reversibilidade, o seu carácter acumulativo, a súa posible afección aos ámbitos de desenvolvemento limítrofes como á totalidade do concello, a súa afección sobre a saúde humana e a vulnerabilidade e valor da área afectada.

- 5. Medidas preventivas.** Tendo en consideración os efectos negativos identificados e caracterizados, deseñaranse medidas preventivas e correctoras para minimizar ou reducir estes efectos.
- 6. Proposta de plan de seguimento.** Describírase a programación temporal das medidas propostas para o control e seguimento dos efectos sobre o medio, así como as medidas ou mecanismos previstos para a redución ou eliminación de novas afeccións non previstas que poidan xurdir.

O plan de seguimento da sustentabilidade contará cun sistema de indicadores da evolución das variables enumeradas no apartado 4 do presente documento: paisaxe, conservación da natureza, patrimonio, sociedade, economía, modelo territorial: medio urbano, medio rural e medio industrial, mobilidade, enerxía, atmosfera, ciclo hídrico, ciclos de materiais, solo e edificacións.

Esta proposta deberá considerar a participación do órgano ambiental no seguimento e establecer a periodicidade coa que se realizarán os informes de seguimento, que serán de acceso público.

- 7. Informe sobre a viabilidade económica da alternativa seleccionada** e das medidas dirixidas a prever, minimizar ou paliar os efectos negativos e o establecemento do sistema de seguimento. En especial se considerará o impacto da actuación nas Facendas Públicas afectadas pola implantación e mantemento das infraestruturas necesarias ou a posta en marcha e a prestación

dos servizos resultantes, así como da suficiencia e adecuación do solo destinado a usos produtivos.

8. **Análise da coherencia dos obxectivos establecidos** para o Plan e a idoneidade da alternativa seleccionada no cumprimento destes obxectivos.
9. **Resumo non técnico** da información solicitada nos apartados anteriores.

7.- Definición das modalidades de información e consulta e identificación das Administracións Públicas afectadas e público interesado.

Descrición do proceso e as modalidades de participación e consultas.

O artigo 9.2 da Lei 9/2006 sinala que durante a determinación do alcance do ISA, o órgano ambiental deberá definir as modalidades de información e consulta, así como identificar ás Administracións Públicas afectadas e ó público interesado.

Así pois, a fase de consultas sobre o documento de aprobación inicial do Plan, que incluíra o ISA, será realizada por parte do órgano promotor do Plan ás Administracións Públicas afectadas e ao público interesado que se citan a continuación:

1. Administración Xeral do Estado:

- Delegación do Goberno en Galicia.
- Ministerio de Medio Ambiente. Confederación Hidrográfica do Douro.
- Calquera outro ministerio cando o planeamento afecte a bens ou intereses da súa titularidade ou cando a lexislación sectorial correspondente o esixa.

2. Administración da Comunidade Autónoma de Galicia:

- Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible:
 - Dirección Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental (acerca das emisións contaminantes, dos residuos e do ruído).
 - Dirección Xeral de Conservación da Natureza (acerca dos espazos protexidos e os espazos de interese natural ou paisaxístico).
- Consellería de Política Territorial, Obras Públicas e Transportes.
- Consellería de Medio Rural
- Calquera outra Consellería cando a ordenación proposta afecte a bens ou intereses da súa titularidade ou cando a lexislación sectorial correspondente o esixa.

3. Administración Local:

- Concellos colindantes co ámbito do planeamento.

Esta fase de consultas e a posta a disposición do público do documento aprobado inicialmente, do que forma integrante o Informe de Sustentabilidade Ambiental, farase durante un prazo de **dous meses** (apartado 5 do artigo 7 da Lei 6/2007, do 11 de maio, de medidas urxentes en materia de ordenación do territorio e do litoral de Galicia) para o seu exame e formulación de observacións. Será nominal para as Administracións públicas e ó público interesado relacionado anteriormente e realizarase mediante inserción do correspondente anuncio no Diario Oficial de Galicia para calquera outra persoa física ou xurídica que puidese estar comprendida como público interesado, segundo a definición dada polo artigo 10.2 da Lei 9/2006, de 28 de abril, sobre avaliación dos efectos de determinados planes e programas no medio ambiente.

Informe sobre a participación e as consultas

O órgano promotor responderá motivadamente ás observacións e alegacións que se formulen nas consultas e elaborará un **documento de consultas** no que se describa o procedemento seguido e se xustifique cómo se toman en consideración as observacións e alegacións realizadas. A este documento se anexará copia dos informes sectoriais emitidos.

Anexo. Organismos consultados e respostas recibidas

O Documento de Inicio someteuse a consultas a todos os compoñentes do Consello Galego de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible (ver artigo 3 do Decreto 74/2006, de 30 de marzo) e ao mesmo tempo se inseriu na páxina web da Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible para que o público en xeral fixera comentarios que puideran axudar na redacción do presente documento de referencia acerca das variables ambientais que poden ser afectadas e os criterios de sustentabilidade aplicables a este Plan (<http://aae.medioambiente.xunta.es>).

Recibiuse resposta de Augas de Galicia remitindo a consulta á Confederación Hidrográfica do Douro.